

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Tristopna pelet-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

26. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 19. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 8/1.

O Janezku, ki pometa vse ceste.

Gospod Ivan Hribar, župan stolnega mesta bele Ljubljane, deželni poslanec vojvodine Kranjske, član trgovske in obrtne zbornice, član državnega železniškega sveta, načelnik izvrševalnega odbora liberalne stranke, ki je vrhu vsega funkcionar različnih društev in gospodarskih zavodov, v svoji zasebni lastnosti pa ravnatelj banke »Slavije«, hišni posestnik, graščak in zemljiški spekulant, kandidira v državni zbor. Če se bode iz nedolžne te kandidature kdaj kaj rodilo, pustimo za danes v nemar. Ali eno stoji: Ivan Hribar ima dobro voljo, Ivan Hribar ima gorko željo po državnozbornem mandatu, in če bi se mu posrečilo dvigniti 14. maja 1907 visoko, zelo visoko številko, — bi mandat prav gotovo sprejel.

Hribarjeva državnozborna kandidatura — akumulacija neštevilnih javnih funkcij v eni roki — odpira redno poglavje slovenske politike, nazorno osvetljuje negospodarsko gospodarstvo v slovenskem javnem življenju, razgrinja temno sliko naše nemoralne morale v politiki.

Vsi naši javni mandati v občini, deželi in državi so združeni v pičlem številu oseb, četudi nam ne manjka ljudi, ki imajo zanje popolno kvalifikacijo. Kot da bi ljudje s herkulskim mišičevjem, o kateri nam vedo stare bajke in zgovorne legende toliko povedati, še živeli med nami! Morda so nekaj bili, ali pa jih tudi ni bilo. Danes jih gotovo ni več. Naši politični Herkulesi so šibki ljudje: srednje rasti in srednjih zmognosti. Pod

tovorjem javnih bremen se jim šibe hrbtje. Ječe: Vsemu bi radi vstregli. Pa ne vstrežejo ničesar in nikomur. To opravičevanje, to izgovarjanje, je do pičice podobno samoobtožbi.

Funkcija županstva, deželnega odborništa, drž. poslanstva, če naj ne bodo malovredno tlačansko delo — vsaka zahteva zase celega moža. Zato so plačane, da eventualno odvzemo človeku zasebno skrb za življenje. Zato n. pr. se dovoljuje uradnikom, ki prevzemo katero teh funkcij, začasni dopust. Dvema gospodoma na enkrat in vestno služiti ni mogoče. Nako-pičenje javnih funkcij v eni osebi raztrga človeka na kose in posledica ne izostane: tista medla površnost, tisto nesrečno polovičarstvo, ki bi ju skoro imenoval specifični lastnosti slovenske politike.

O Cezarju se pripoveduje, da je hkrati diktiral 15 pisem. Če bi bili hudobni, bi po zapeljivem pravilu: parva componere magnis primerjali kandidata Hribarja s Cezarjem. Tega ne storimo — ker nismo hudobni. Nasprotno celo se nam zdi, da bi se Hribar pri takem vsestranskem diktiraju neštevilnokrat zmotil.

Kakor rečeno: kumulacija javnih mest, ki zahtevajo celega človeka je slaba in nedopustna. Ekonomija sil nujno vede v nevestno izpolnjevanje prevzetih dolžnosti, v površno polovičarstvo. — Zakon kopičenja javnih mandatov v eni roki — kakor bi bilo prav — ne prepoveduje; zato pa si mora politična morala sama naložiti nepisan zakon, ki brani tako kopičenje, ki izključuje združevanje županstva, deželnega odborništa in državnega poslanstva v eni osebi.

In iz tega pogleda je Hribarjeva kandidatura navadno izzivanje!

Politični odsevi.

Napredek v avstrijskem kazenskem pravu. Načrt novega kazenskega zakona — delo sedanjega pravosodnega ministra — je dogotovljen. Načrt vstreza vsaj deloma zahtevam moderne kriminalistike in se naslanja ponajveč na švedski zakon, ki je najmlajšega datuma in tudi najnaprednejši; glede kazenske odmere pa se opira na nemško postavbo. Glavne izpremembe se tičejo kaznovanja mladostnih zločincev in odobravanja političnih prestopkov in zločinov. Kazen na veleizdajo in razžaljenje veličanstva, ki je bila v starem zakonu naravnost kruta, se omili. — Kazenski pravdni red ostane stari; pač pa je na tem polju izdalo pravosodno ministrstvo zelo važen odlok na podrejena sodišča, ki se nanaša na vodstvo glavnih razprav v kazenskem postopanju. Odlok svari sodnike pred skušnjavo, razpečavati pri razpravah svoj vtip in ustrežati senzacijam, ker se ne sklada z resnobo sodne dvorane. Sodniki se morajo v sodni dvorani otresti vseh narodnih, političnih in drugih predsodkov napram obtožencu, opustiti ironiziranje obtožence, ki je postalo skoraj obligatna razvada. Predvsem morajo sodniki strogo gledati, da se pri razpravah, bodisi od strani prič, ali tudi od strani obtožencev, ne blati svetost zasebnega in rodbinskega življenja, vsled česar je postala branitev časti pred sodiščem zelo riskantna stvar. Predvsem se naj omeje tzv. ilustracijski dokazi, ki čisto niso drugzega kot nedopustno brskanje in stikanje po tujem zasebnem življenju.

Društvena svoboda v Nemčiji. Ure tekočega državnozbornega zasedanja so sešete; vlada hoče spraviti pred binkostmi drž. proračun pod streho, potem pa misli poslati poslance na oddihljaj. Liberalne reforme, med njimi ureditev društvene in zborovalnega prava, ki jih je drž. kancelar določno napovedal, bodo potrpežljivo čakale

PODLISTEK.

DRAGOTIN BLAŽ:

Zločin.

Dalje.

Tamkaj v daljavi se je potapljala ognjena obla v neznano morje in lahen veter je zapihal. Valovilo se je modro pšenično klasje, rdeči mak je klanjal svojo glavico in suštel prijateljici ljubavno pesem, planjava pa je žarela v čudovitih barvah večernega solnca. Kozma se je čudil.

Počasi je stopal po zelenici, pazil, da ne bi umoril s svojo okovano nogo kako cvetico, srce pa mu je bilo lažje. Bolj in bolj se je bližal gozdu, noga mu je zastajala, oči pa so mu strmele proti solncu, ki se je potapljalo v mrak. Zavesetili so poslednji žarki, zapihal je veter, klanjale so se cvetice, valovilo se je klasje, planjava pa je žarela čudovito.

Kaj je mogel zato, da ga je vleklo proti gozdu. Je bil li on kriv, da je tonilo solnce v večerni mrak in da je prihajalo od gozda sem čudovito sušenje, ki ga je vabilo . . . ? Kozma je obstal.

Na zelenici ob gozdu sta se pasli dve kozici. Potegnil je večerni veter in gozd je zabučal. Še enkrat so zasijali žarki, poslednjikrat se jezasmehljala ravan, potem pa so legle dolge sence po zemlji.

Kozma se je čudil.

Zopet je zavel veter, v daljavi se je valovilo klasje in z razburkanimi valovi je prihajal glas večernega zvona.

Kozma se je odkril in pokrižal.

II.

Ob štirih že je vstala Janja, se opravila, pokleknila pred razpelo, ki je viselo nad posteljo, in opravila jutranjo molitev.

Kozici sta čakali še vedno pri vratih in ko je Janja odrinila zapah ter odprla duri, sta stekli po vasi na polje in od tam proti gozdu. Janja je potipala, ako ima v žepu kos kruha, potem pa je zdirjala za njima.

Kozici sta bili hitreji in sta se že napili na studencu, ki izvira kraj gozda, ko je pritekla Janja k njima. Janja je najprej sedla na trohljivo deblo, ki je ležalo nad studencem, poklicala kozici k sebi in jima pripovedovala, kaj je sanjala ponoči.

Ko pa je Janja skončala, je poljubila vsako kozico na topli gobček, jima zabičala, naj ne hodita daleč v gozd in naj se mirno paseta, ter se napotila k studencu. Privzdignila je krila, da je jutranji veter prosto božal njene gole nožice in stopila v vodo ter si jela umivati od solnca zago-reli obraz in kostanjeve lase.

Ko pa je zapihal veter, je stopila iz vode in si sušila svoje mokre ude na gorki sapici.

Ko je bilo njeno lice zopet toplo, je poiskala trohljivo deblo nad studencem, ga prevalila in vzela glavnik, ki ga je tu spravljala.

Janja se je sklonila nad studencem in si jela česati svoje dolge lase. Opazovala je v studencu svojo postavbo in nehote se ji je včasih vrnila za hip misel: kaj, ko bi me kdo opazoval?!

Preplašena se je ozrla.

Kozici sta se mirno pasli na gozdnem parobku. Okoli studenca je rastle gosto grmovje in lahen šum se je včasih začul.

Janja je čakala, gledala: Iz gnezda se je dvignil droben ptiček proti nebu.

Ni se več bala Janja; počasi si je česala lase in se ozirala proti solncu, ki jo je poljubljalo z medlimi zgodnjimi žarki.

Še enkrat je premotrila svoj obraz v studencu, spravila češelj ravno pod trohljivo deblo ter legla v rosno travo.

Dobro ji je delo ležati v mrzli travi in strmeti proti nebu. Včasih se je ozrla proti solncu in ako so jo ostri žarki zbodli v oči, si je zakrila obraz z rokama in se smejala.

V grmovju se je nekaj premaknilo. Janja je obmolnila, prestrašila se ni. Vajena je bila tega in vsako jutro je čakala, kdaj se prikaže obrtli obraz med zelenjem. Glavico je položila na mehko travo, privzdignila nekoliko belo nogo, da je gledala po zeleni ravnini in mirno čakala.

Med zelenjem se je zasvetil križ, koščene roke so razstrmile bodeče trnje in blede obraz je gledal obupano po zelenici. Od strasti, samozatajevanja nagubančena lica se je stemnilo, in oči so se obrnile, proseče proti nebu: — Gospod! preženi greh; odpodi ga!

Zopet so zrle žejne oči po ravnini, koščena roka se je iztegnila. —

Sodrugri in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

bodočnosti. In ravno ureditev društvenega in zborovalnega prava ne bi dala mnogo dela, če bode v resnici vstrela svobodnemu duhu. Iz napovedb bi se dalo sklepati, da namerava novi zakonski načrt odpremiti vse določbe, ki odpirajo vrata policijskim šikanam, predvsem one o udeležbi ženskih in nedoletnih, onaznanjanju shodov, o neomejenem policijskem nadzorstvu, ki onemogočuje vsako politično konferenco, vsak zaupen politični razgovor. Čuje se, da namerava novi državni zakon ohraniti vso svobodo, ki vlada v društvenem in zborovalnem pravu posameznih zveznih držav. V tem slučaju bi bila rešitev ugodna; zakon bi odgovarjal pravnim določilom na Virtemberskem, kjer velja v resnici neskaljena društvena in zborovalna svoboda, za zborovanja zadošča javno naznanilo, za društva naznanilo politični oblasti; nikakršnih drugih postavnih ali policijskih ovir.

Ruska socialna demokracija ima v kratkem svoj zbor. Na njem se ima določiti taktiko stranke za najbližjo bodočnost. V ta namen se predloži zboru sledeče volilne točke na razpravo: 1. Zbujenje politične iniciative delavskih mas. Socialna demokracija mora vabiti proletariat na podpiranje vseh naprednih razredov v svrhu skupnega boja proti reakciji, sočasno pa zmetuje trajne zveze s katerimkoli neproletarskim rezredom. Svojo kritiko ravna socialna demokracija ravnatoko proti buržoaznim protirevolucijskim elementom, kakor proti utopičnim nazorom agrarnega in malomeščanskega socializma. 2. Energičen boj proti vsem poskusom, ki merijo na omejitve razredne samostalnosti proletariata in na razširjanje reakcionarnih iluzij med njim. 3. Razvoj politične in organizacijske samostalnosti delavskih množic na podlagi obrambe njegovih interesov.

Reorganizacija španskega brodovja. Koliko je vredna vsa tista zabavna komedija, ki so jo krstili z zvanečim imenom mirovne konference v Haagu, se je pokazalo ob sestanku angleškega in španskega kralja v Cartageni. Sočasno, ko vznemirja angleški ministrski predsednik svet s svojimi mirovnimi govori, kuje Edvard v tujini dalekosežne vojne načrte. — Nesrečna špansko-amerikanska vojna je požrla domalega vse špansko brodovje. Španske vlade so se že delj časa pečale z mislijo, zgraditi veliko, moderno brodovje, toda zevajoča praznота v državnih blagajnah ni dovolila izvršiti te namere. Pa je prišel pretkani diplomat na angleškem prestolu in ponudil angleški denar. Smoter angleške vnanje politike je, zbrati čim večjo bojno moč okrog svojega prapora, spraviti kar največ držav v službo svojih gospodarskih ciljev. Španska vlada je prijazno angleško ponudbo slastno in hvaležno sprejela in se začela koj dogovarjati glede tehničnih priprav za zgraditev novega brodovja. Španska za tako velike gradnje nima prikladnih arzenalov; pogaja se z dvema največjima angleškima firmama Zarrow in Armstrong, da prevzameta gradnjo in jo izvršita v španski ladjedelnici Ferrol, ki se bode v to svrhu izdatno razširila.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah **„Rdeči Prapor“!**

Janja je položila nogo v travo in srce ji je pelo.

Preko rosnega polja se je začel jutranji zvon, kmetje so se vračali na delo in pobožna molitev je napolnjevala jutranji zrak.

Glas zvona je donel v gozd, čul se je odmev iz lesa in med zelenjem se je zopet zasvetil križ. Bledi obraz se je skrtil med trnji: — Hvala ti, gospod; štiti me še nadalje! — Čuli so se koraki in se polagoma gubili v jutru.

Janja se je sklonila v travi in zrla s svojimi upajočimi očmi preko polja. Tiho si je obrisala solzo z lic in poklicala kozici ter jela pripovedovati o ljubčku, ki prihaja k nji za jutranjo in večerno zoro. Prihaja brez pozdrava in odhaja brez slovesa. Kakor pribit ždi med trnji in jo ogleduje z obupananim očesom.

Kozici sta se smejala, Janja pa je bila razjarjena.

Ko je stalo solnce visoko in so palili vroči žarki žitno klasje, tedaj je Janja vstala in odhitela v gozdne sence. Kozici sta ob takem času navadno spali med grmovjem in prosto je skakala Janja v gozdu, poslušala ptičje petje in se čudila. Ljudi ni srečavala nikdar, ako jo je kdo ugledal, se ji je raje umaknil. Hudobni ljudje so trdili, da je Janja huda.

Kadar pa je začutila lakoto, tedaj je segla v žep in privlekla na dan kos kruha, stekla nazaj k studencu, povzela je in primakala z mrzlo studenčnico. Kadar pa je moč solnčnih žarkov nekoliko pojénjala in je zapihal hladen vetrč, je legla Janja zopet v travo in čakala, dokler se ni prikazal med trnji oni bledi obraz. Včasih ga dolgo ni bilo in

Program v nevarnosti.

I.

Program (stoji pred ogledalom in si gladi brado). Lep program! Čeden program! Odkar živi narodnapredna stranka, še ni imela tako postavnega programa: Vsako leto smo ga potemplali, pa mu je šla vendar zmerom voda v čevlje, v pohujšanje je bil vsem pravičnim... zdaj pa je naenkrat tak, da se lahko brez nečimernosti sam hvali! (Zaziblje se v bokih.) Ampak kakšen bi bil šele program v fraku! (Obleče si frak.) Ko bi me zdajle Tavčar videl, bi se smejal; toda humor razodeva slabega politika... Drugi programi imajo točke, jaz pa frak; točke imajo misli, frak pa škriče. Misel se ne dá otipati, ne ogledati, ne povohati — kaj bi z mislijo? Škrič je konkretna stvar!.. Kaj pa tam tako ropoče in kaslja?

Sluga (pogleda skozi duri). Gospodarska stranka je prišla!

Program. Zakleni, falot, zakleni!

Gospodarska stranka (zunaj). Samo en kec!

Program. Prav noben kec, prav nič ne! Jaz sem celoten program!

Gospodarska stranka. Vsaj škriče!

Program. Motovilo, kaj si že videlo kdaj program brez škricov?... Kaj pa rogoviliš tam? Saj se zemlja trese!

Gospodarska stranka. Pod mojimi koleno se je tresla: klečim in prosim — en kec!

Program (ogorčen). Poheri se! Kaj misliš, da se bom razcepil?... Ampak, ker tako lepo prisiš, naj bo; jutri se bom malo revidiral, pa bo morda kaj odpadlo; takrat pridi... Zdaj jo pa vrzi ven!

Sluga (vrže gospodarsko stranko na cesto).

Program. Teško je biti dandanašnji program! Toliko ljudi leta po svetu brez njega, da človek se na cesti svojega življenja ni varen. Lahko bi padel v roke tej ali oni stranki, vozila bi me nekaj časa po semnjih, nato bi me zaprla v miznico in bi pozabila name... pa živi, če moreš!... Naprezi!

Sluga. Kam pa?

Program. S tržaskim programom se greva malo porevidirati in primerjati škriče...

II.

Na kolodvoru.

Program hodi po peronu, do nosú skrit v dolgo sukno, klobuk globoko na čelu.

Program (govori izpod sukne s pogrebnim glasom). Ali me je videl?

Sluga. Mislim, da je zijal in vohal tam okoli.

Program. Nič ne reči, za menoj stoj in zvižgaj.

Sluga (zvižga).

Dr. Stojc (stoji za oglom in voha). Program je hodil tod, bi se mi zdelo! Tisti, ki zvižga, ima slabo vest; zdelo bi se mi, da je program.

Program. Ali je kaj zavohal!

Sluga. Zavohal je nekaj; že skili!

Program (se trese).

Dr. Stojc. Tistile tam je tako zavil, zamotan, nejasen in sumljiv, da je čisto gotovo program.

Sluga. Ze gre!

kozici sta silili na odhod. Janja ju je blažila in motila, ko pa je zahajalo solnce, tedaj je gotovo prišel, ali z večernim zvonom zopet odšel. Ni se raditega žalostila! Vedela je, da bo enkrat ostal, in da bo minula noč v presladkih sanjah...

* * *

Glas zvona se je izgubljal med ozračjem, večerna zarja se je razlila po ravnini in gozd je molčal. Lahen veter je zapihal, klasje je ječalo. Rdeči mak je zaprl svoja rubinasta usteca, klasje pa se je neprestano zibalo.

Še vedno odkrit je bil Kozma, ustnice pa so se mu majale in nemo izgovarjale: — in odpusti nam naše dolge. — Potihnil je glas zvona. Kozma je pa še vedno molil. Ni hotelo biti konec očenaša, iskreno si je želel čaše česenasimarije, ali očenaša ni hotelo biti konec; vedno in vedno je šepetal: — in odpusti nam naše dolge. —

Kozma je stopal tiho dalje.

Na gozdnem parobku sta skakali dve kozici nemirno semtertja.

Kozma ni čul ničesar; srce mu je vztrepetalo in žejna duša mu je zaželela...

Grmovje se je raztrnilo in sključena postava je korakala preko ravni. Bledi, od strasti in samozatajevanja razčrtani obraz se je zveselil, temno lice se je razjasnilo. Oglasila se je sicer vest, ali nje glas ni našel odziva.

Zadnjikrat je zaklical dobri duh: — Gospod, gospod! glej greh, odpodi ga! ali že so se iztegnile roke in dekletu je vzkliknilo prtajeno: — aah! —

Kozma ni videl ničesar, začul je glas in močno ga je vabilo. Klobuk je stisnil pod pazduho, ustnice so se zaprle in rinil je med trnjem naprej.

Program. Rajši se vržem pod kolesa, kakor da bi me dobila gospodarska stranka...

Vlak pribuči na peron; duri se odpirajo.

Program. Kdo pa je tisti, ki je stopil zdajle z voza, tisti, ki je ves prihuljen in čemeran in ki je požrešno poškilil name, ko me je komaj ugledal?

Sluga. S Štajerskega je, Špindler se piše in točk nima.

Špindler (vrtarju). Tako in tako. Jaz sem narodna stranka s Štajerskega in iščem programov. V Ljubljani, pravijo, da živi jako čeden in spodoben program. Kje stanuje?

Vrtar (potrka trikrat s kazalcem na čelo, pljune debelo in se okrene).

Špindler. Debelo je pljunil, pozna me!... Ampak tistile tam, kaj pa dela tistile tam, če ni tistile tam program?

Dr. Stojc. Tistile tam, bi se mi zdelo, če ni tistile tam, v tistile sukni tistile tam, bi se mi zdelo...

Obadva. Po njem!

Program (porabi vse slovanske jezike s poljščino vred). Hilfe, Hilfe, Hilfe!...

III.

Dr. Tavčar (sedi pri Roži, pije pivo in se smeje v brke). Tudi ti, programé nebolgljeno, tudi ti boš izkusilo, kako minljiva je slava vseh posvetnih programov!...

(Poje.) Kje so moje rozice

Pisane in bele?

Moj'ga srca ljubice

Zlahtno so cvetéle...

Ivan Cankar.

Domače stvari.

Ljubljanski Nemci so sklenili na včerajšnjem sestanku v kazini, postaviti za kandidata v Ljubljani bivšega logaškega okrajnega glavarja Gustava del Cotta. «Tagespost» pravi, da je bila ta kandidatura potrebna.

Amerika igra sedaj veliko ulogo v volilni agitaciji klerikalcev. Od konciliantnega Povšeta do demagoškega Benkoviča dopoveduje vsi stereotipno kmetom nashodih, dabodo napravili zakon, ki prepove izseljevanje v Ameriko. Da je v dobi svobodnega gibanja taka obljuba samaposebi nezmisel, ugane, kdor ima le možgane v glavi. Ali če bi gospodje bolje poznali slovenskega kmeta in njegove razmere, bi se varovali fraze, s katero ne opravijo nobene agitacije. Za veliko večino kmetov je Amerika v sedanjih razmerah še zadnja pomoč. Večina kmetij je tako majhna, da ne preživi svojih posestnikov, če je družina le nekaj večja, le denar, ki ga pošilja sin daleč iz Amerike, jih se varuje bobna. Klerikalci sčujejo kmete proti poljedelskim delavcem; kdo pa so večinoma ti delavci? Saj so kmečki sinovi, ki so ostali brez grunta, ker ga more oče oddati le enemu. Toliko srca imajo pa tudi kmetje, da ne žele svojim sinom večnega suženjstva. Ljubše jim je že, da se jim godi v Ameriki dobro, kakor da bi doma poginili. Vidi se, kako «kmečki» so klerikalni kandidati.

Za Kobentarjevo kandidaturo v radovljiškem okraju se ogreva «Slov. Narod». Za liberalce bi

Zapihal je veter, v temi se je zasvetil zlat križec, obupane oči so se potajile, senca je ležala proti gozdu, talar pa je frotal v vetru.

Dekle je vstalo, se vzravvalo in gledalo začudeno krog sebe: sladke sanje so se potopile v črno noč...

Kozma se je preril iz grmovja, si otiral pot raz obraz in šepetnil v temo: — Janja, Janja! —

Dekle se je prestrašilo in ozrlo proti gozdu; senca je izginila.

Kozma se je zravnal in stopal počasi proti pastarici.

«Glej, Janja! Me li ne poznaš? Kozma sem, Kozma Momanjko. Oni Kozma, ki te je večkrat ščitil pred vaškimi fantalini, kadar so te hoteli kamenjati.

Dekle je molčalo.

«In zakaj sem te ščitil pred ostrimi kamni, zakaj? Li veš zakaj, Janja!»

Kozma se je bližal dekletu in je prijel trdno za roko. Dekle se ni branilo. Plašno se je oziralo proti gozdu, kakor bi iskalo nekoga. Kozici sta stali ob studencu in žalostno meketali.

«Gotovo veš, gotovo čutiš, Janja!»

Kozma je prijel Janjo nerodno pod pazduho in jo trdo pritisnil k sebi.

Dekle se je predramilo. Skušalo se je oprostiti zuljavih rok, se zvijalo in teplo krog sebe.

V Kozmi se je zbudilo nekaj. Zavrela mu je kri, srce mu je bilo, da je čul močne utripe in divja strast ga je obsla. Prijel je dekletu nerodno krog pasu in je položil na travo.

Dalje prih.

bila to seveda ugodna rešitev; gospod Čop bi lahko še bolj mirno ostal doma in bi prepustil agitacijo drugim, po volitvah bi se pa liberalci postavljali, češ, oni so pripomogli Korošcem do mandata. Ali čudni so ti gospodje! Saj je bil gosp. Kobentar že takrat na svetu, ko se je razpisalo volitve in se ni porodil šele takrat, ko so imele že vse stranke in stranice svoje kandidate, ko so tisti, ki sploh kaj delajo, že razvile svojo agitacijo in ko napravi vsaka nova kandidatura le konfuzijo. Pa kako rešujejo taka vprašanja! Če postavljata «Edinost» in «Slov. Narod» svojima strankama kandidate, je drugod pač druga navada. Oba lista lahko pisarita do soddnjega dne, pa se ne bode zmenila za to nobena stranka. Sicer je pa to prosta vsiljivost in drugega nič. Vemo, da se je imelo podobno kombinacijo že davno, ko ni bilo niti na Gorenjskem, niti na Koroškem razglašanih kandidatov. In že takrat niso Korošci reflektirali na tako «pomoč». Čemu torej sedaj take iznajdbe?

Občinske volilke, katerim se je predložilo na podpis pooblastila, češ, «gospod župan so rekli, da podpišete tole», pa so šele pozneje izvedele, da je bilo tisto, kar so podpisale, volilno pooblastilo, so naprosene, da se oglasijo čimprej v našem upravnistvu, Frančiškanske ulice 8, I. nadstropje.

Za občinske volitve ne veljajo določbe zakona o volilni svobodi, je dejal jurist liberalne stranke, ko je v pondeljek naš zaupnik konstatiral, da se vrši nasilje nad posameznimi volilci. § 2. omenjenega zakona pravi: «Na varstvo volilne svobode se nanašajoče določbe zakona veljajo za volitve v poslansko zbornico državnega zbora, v deželne zbornice, v občinske in okrajne zastope ter v vse druge, postavno za oskrbovanje javnih zadev poklicane korporacije in zastope. — § 4. pravi: «Kdor daje ali naroči dati na dan volitve volilnim opravičencem v gostilnah, v krčmah ali na drugih javnih prostorih jedila, pijače ali druge užitke brezplačno ali po navideznih cenah, ga je kaznovati, ako ne predloži učin volilnega podkupovanja, z redno kaznijo 10 do 200 kron.» To naj si zapisejo liberalci, kar jim bo potrebno vedeti!

Skromno liberalno zmago v drugem razredu bi «Slov. Narod» rad povečal, pa si je izmislil v ta namen, da so se socialni demokratje že naprej bahali z zmago po mestu. V volilnih časih se prebavi marsikatero časnikarsko pretiravanje, ali če se prestopi neke meje, se pojavi neusmiljeno — smešnost. Komu neki so socialni demokratje pripovedovali to? Šele v pondeljek po volitvah iz tretjega razreda je stranka sklenila, kandidirati tudi v drugem razredu. Niti enega shoda se ni priredilo, nobenega agitacijskega sredstva se ni porabilo, tako ne delajo socialni demokratje, kadar računajo z zmago. «Narod» naj se le potolaži, da so storili liberalni volilci, kar so mogli. Če pa ni več, pa ni.

Nesreča na železnici. 11. t. m. se je zgodila na vlak 33a na postaji Rače nesreča. Uslužbenec kolodvorske restavracije na Pragerskem Friderik Windisch se je peljal vzlic ponovni prepovedi svojega gospodarja z omenjenim vlakom, v katerem so se vozili italijanski delavci do Rač, da je spotoma stregel potnikom s pijačo. V Račah je skočil s premikajočega vlaka, da bi se z vlakom št. 50 vrnil na Pragersko, toda padel je pod kolesa in bil je na licu mesta mrtev. — «Grazer Tagblatt» je objavil v št. 100 o žalostnem slučaju popolnoma spačeno poročilo.

Dopisi.

Idrija. Agitacija s prižnice proti socialni demokraciji je zopet prišla v prakso v našem mestu. Posebno se v tem odlikuje naš mladi kaplan Zevnik. Nedeljo za nedeljo ščuje in laže kar na debelo ubogim pobožnim ženicam v cerkvi, kaj vse bode, če pridejo socialno-demokratični poslanci v državni zbor. «Uaičili» bodo sveto vero, podrli cerkve in šole, zidali pa bodo ječe ter zapirali uboge revne ljudi, sami pa bodo prirejali veselice in metali zverinjam vernike ter se nad tem veselili kakor v starem (zakaj pa ne v srednjem) veku. Tako torej zna naš mladi kaplanček poučevati ljudi o stvareh, katere so v srednjem veku uganjali njegovi predniki, da se po njih še danes zdeha mlademu gospodu, meni, da so res v Idriji vsi ljudje kakor njegove ovčice duševni revčki in da bodo take farbarije res imele uspeh pri volitvah. Prepričan pa naj, bo da dela s tem le propagando za socialno demokracijo. To bo pokazala Idrija dne 14. maja z ogromno silo in se tedaj lahko prepriča,

da niso vse njegove in njegovih starih devic laži nič pomagale.

Zaganjajo se pa klerikalci v Idriji tudi po svojih zakotnih listih v našo stranko, češ, socialni demokratje vedno beračijo denar za volilni sklad i. t. d., pa napadajo sodruge, ki stojijo na čelu okrajne organizacije v Idriji.

O izmozganju ljudi pod krinko vere pa ne napišejo niti besede. Zato pa pojasnimo mi, kako prešajo iz ubogega ljudstva že celo letošnjo zimo v cerkvi vsaki mesec prvo nedeljo po osemnajstem (18. imajo rudarji denarsko) za napravo novih orgelj, ker stare menda niso več dosti glasne, da bi privabile ljudi, posebno v tako važnem času, poslušati politiko v cerkev. Mi sicer nimamo nič proti temu, ako jim hočejo ljudje nositi na kup in ne čutijo večje potrebe doma pri svoji družini. Samo nekaj omenimo: ako smo pred Bogom vsi enaki, potem pa bi morali vsi enako žrtvovati. Ali bi ne bilo bolje, pobirati za orglje vsako prvo nedeljo v mesecu? Saj se vendar prvega izplačuje čednejše plače kakor so rudarske. Seveda, tisti ljudje ne hodijo poslušati orgelj in politike v cerkev ter se tudi ne dajo tako obirati kakor uboga nevedna ženska masa, ki znese težko zaslužene možave ali pa svoje krajcarje v popovsko bisago.

Shodi.

Napovedani so:

Možganci pri Ptuj. V nedeljo, 21. aprila ob 10. uri dopoldne v gostilni gospoda Kostanjevca pri kolodvoru volilni shod. Dnevni red: Državnozbornske volitve in naš kandidat. Poroča sodrug Vinko Vidmar iz Gradca.

Št. Vid pri Ptuj. V nedeljo 21. aprila ob pol 1. popoldne volilni shod v gostilni gospoda Kranjca. Poroča sodrug Vinko Vidmar o državnozbornskih volitvah.

Najnovejše vesti.

Gorica, 18. aprila. Sodišče je na podlagi klerikalne denunciacije uvedlo proti sodrugu Ropasu preiskavo zaradi veleizdaje, ker je na svojem volilnem shodu izjavil da je ljudovlada logično najpopolnejša državna oblika; hkrati je dalo Ropasa, ki je oče šestih otrok, aretirati češ, da je nevarnost da ubeži.

Idrija, 19. aprila. Jutri v soboto, ob devetih zvečer se vrši tukaj shod z dnevnim redom: Prvi majnik in državnozbornske volitve.

Trst, 18. aprila. Dopisnik «Piccola» v Madridu je vprašal španskega ministra za zunanje zadeve, da prideta Viktor Emanuel in Viljem v Madrid. Odgovorilo se mu je: «Ne!» Ko je vprašal, ali sme dementirati glasove, ki se širijo glede tega, se mu je reklo, da ne, iz česar se de posneti, da je vest vendar resnična.

Dunaj, 18. aprila. Zbor uradnikov južne železnice bil je jako živahen. Personalna komisija poroča, da je gen. ravnateljstvo odklonilo zvišanje plače za 400 K z motivacijo, da niso podražena vsa živila. Sklenjeno je, prirediti demonstracijske shode po celi progi. Prvi bode v nedeljo v Mariboru. Sklepati se ima o sredstvih, ki jih more porabiti uradništvo. Personalni komisiji se je očitalo, da zastopa samo interese uprave in zahtevalo, naj odstópi.

Dunaj, 18. aprila. Državno sodišče je v nekem slučaju odločilo, da je v predpisani čas za dosego adjutuma všteti tudi vojaško službo.

Prag, 18. aprila. Deputacija mestnega zbora je vročila cesarju spomenico v krasni vezbi. Na županov nagovor je odgovoril cesar, da bode rad varoval interese Praga in naložil, da se prouči in kolikor mogoče izpolni želje mesta.

Prag, 18. aprila. Nadvojvoda Fran Ferdinand je dospel ob pol 12. dopoldan in se odpeljal na Hradčane.

Prag, 18. aprila. Češka pevska društva iz mesta in okolice so priredila ob pol 5. popoldne cesarju serenado. Peto je nad tisoč pevk in pevcev.

Budimpešta, 18. aprila. V drž. zboru je odgovoril min. predsednik Weckerle na interpelacijo glede vsenemske agitacije, «ki meri na združitev Avstrije in Ogrske z Nemčijo». Dejal je, da agitacija ni razsežna, da izvira čisto ne toliko iz narodnih kakor iz gospodarskih razlogov in da nima v oficijelni Nemčiji prav nikakega odmeva. Četudi ni misliti na uresničenje vsenemskih idealov ne

v sedanosti ne v prihodnosti, vendar bo vsenemško gibanje pazljivo zasledoval, ker ruši notranji mir Ogrske in pričakuje na izdatno pomoč družbe in časopisja, ki naj omenjena stremjenja «primerno biča».

Budimpešta, 18. aprila. Bivši budimpeštanski župan Halmoš, ki je prvi v javnosti razkrinkal bivšega pravosodnega ministra Polonyija, je umrl. Podlo izsilstvo Polonyija je moža popolnoma ubilo.

Berolin, 18. aprila. V Magdeburgu je govoril Bassermann o trozvezi ter je dejal, da je oslabela od starosti. Nemčija zaupa samo zvezi z Avstrijo, pa tudi ta se je zadnji čas omejela in se lahko razbije, ako zatisne stari cesar oči. Značilno je, da je dobil knez z Monakovega, ko je bil v Berolinu, red črnega orla in takrat je dejal ves Berolin: To je edini prijatelj Nemčije.

Berchtesgaden, 18. aprila. V Königsee so našli truplo 24 letnega absolviranega slušatelja filozofije F. A. rodem iz Ljubljane.

Cetinje, 18. aprila. Novo ministrstvo je sestavljeno; predsedništvo, justitio in zunanje prečzama dr. Tomanović, vojno general Martinović, notranje vojvoda Vojvodić, finance Vuković, pouk Plamenac.

Pariz, 18. aprila. Marokanski marodérji so ubili francoskega beguna, družega pa nevarno ranili.

Bruselj, 18. aprila. Izvrševalni odbor socialno-demokratične stranke je v soglasju s poslanci sklenil izdati oklic, v katerem povdarja gospodarsko važnost umaknjene predloge o rudokopih. Za 28. april in 1. maj pripravlja veliko manifestacijo za ovedbo osemurnika.

Bruselj, 18. aprila. Liberalna levica je sklenila oster protest proti kršenju parlamentarnega dostojanstva od strani kabineta.

Rim, 18. aprila. «Tribuna» poroča, da je finančni minister Massimini podal ostavko.

Rim, 18. aprila. «Giornale d'Italia» poroča, da je papež voditelja krščanskih demokratov, Romula Murrija suspendiral a divinis (od bogoslužne oblasti).

London, 18. aprila. Prvi transvalski minister Botha, ki je tukaj na kolonialni konferenci, se je sinoči udeležil banketa liberalnega Eighty-kluba: napil je kraljevi vladi ter je dejal, da Transval nikoli ne pozabi na zaupanje, ki mu je bilo izkazano. Transval je prijel za roko, ki se mu jo je ponudila in je ne izpusti več. Državni podtajnik za kolonije Churchill je izjavil, da je vlada z vsem pripravljena, podpirati Botho v njegovem delu za zedinjenje dveh velikih narodov v edinstven afričanski narod pod britansko zastavo.

London, 18. aprila. V Chilpancingo in Chilapa, dveh mehiških vaseh, ki sta razrušeni od potresa, je 500 oseb ubitih. V mnogih mestih in vaseh primanjkuje že živil.

London, 18. aprila. «Daily Telegraph» poroča iz Madrida: Gotovo je, da se odstopi arzenal v Ferzolu neki angleški tvrdki, kateri se da popolno svobodo za pospeševanje industrije. Na račun države zgradi bojne ladje in opravi druga dela.

London, 18. aprila. V Edinburgu na Škotskem je policija našla 3000 nabojev in mnogo samokresov, ki so vpeljani iz Hamburga.

Gaeta, 18. aprila. Jahta «Victoria and Albert» je priplula ob 10. dopoldan. Viktor Emanuel jo je pričakoval na «Trinacriji». Oba kralja sta se srčno pozdravila. Prvi je obiskal italijanski kralj angleškega na njegovi ladji, potem Edvard Viktorja.

London, 18. aprila. Na banketu, ki ga je priredil liberalni klub na čast udeležencem kolonialne konference, je povdarjal Campbell Bannerman, da mora britanska država vstrajati vedno na temelju svobode in pravice. Transvalski ministri predsednik Botha je povzdigoval prijateljstvo med Buri in Angleži. Kolonialni podtajnik Churchill je označil samoupravni princip kot edino možno podlago države.

Madrid, 18. aprila. «Imperial» poroča iz Melile, da sta sin gubernatorja iz Alhudemasa in Francoz Dabrere izpuščena na svobodo.

Po zaključku lista.

Nemško-klerikalni kompromis v Ljubljani. Kakor čujemo, hočejo Nemci oddati svoje glasove klerikalnemu kandidatu Kregarju. Ako bi bilo gotovo, da pride Kregar v ožjo volitev, bi glasovala 23. maja zanj, ako se pa klerikalci prej prepričajo, da nimajo upanja, bi del Cott umaknil svojo kandidacijo, pa bi glasovali Nemci že pri prvi volitvi za Kregarja, da ga tako spravijo v ožjo volitev. Morda mislijo, da bi glasovali potem tudi liberalci zanj.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Izkaz prostovoljnih darov.

Volilnemu skladu ljubljanske okrajne organizacije so darovali: Sodr. Dostal Ivan 2 K; sodr. D. I K; stolarji tvrdke Boucon 1 K 40 v; železničarji južne železnice 5 K 10 v; Pokoren Fran v Hombergu 1 K; Lukežič Josip v Sp. Šiški 88 vin, sodrug Bizjak, Jesenice, 14 K 16 vin., nabrano na volilnem shodu dne 14. aprila v gostilni g. Počivavska. Skupaj 25 K 54 vin.

Kot strankin davek so prispevali: Železničarji južne železnice 20 K.

Kaj hočejo socialni demokratije

ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznanja s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošuri, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije

4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDECEGA PRAPORA“.

Naprodaj je nekaj

hišne oprave

zaradi preselitve po nizki ceni.

Več se izve v našem upravnistvu Franciskanske ulice št. 8, I, desno.

Naprodaj je velika, posebno za kako gostilno pripravna kredenčna omara.

Istotam se proda tudi dobro ohranjen otroški voziček.

Naslov pove upravnistvo „Rdečega Prapora“

Sprejme se tako

več čevljarjev

za pucanje in cvikanje.

Obenem dobe

tu bivajoči mojstri popolnoma pripravljeno delo na dom.

Hitzl & Kozina, Breg 20.

Vsaka ponaredba in ponatsek je kaznivo. Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

4 52—20
Thierryevo centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Sežninar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uradništvo in upravnistvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapiskov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: Nekaj kulturnih zavodov slovenskih, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: Prešernov spomenik, obsejajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijatejia ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnistvu „Naših Zapiskov“ v Ljubljani.

I. S. Machar: Magdalena, povest v verzih; poslovenil A. Dermeta, po 2 K.

Abditus: Občina in socializem, 70 vin.

P. Mihalek: Iz nižnj življenja, 1 K.

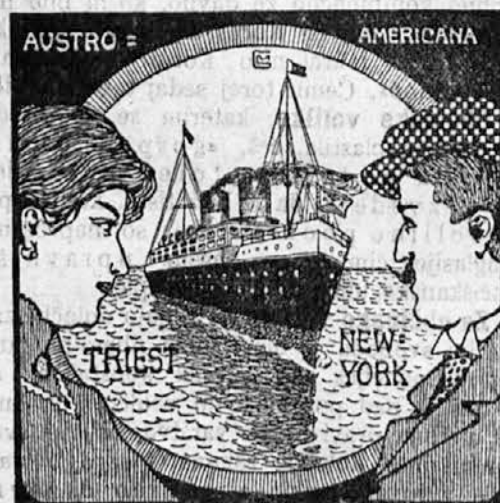
Za agitacijo pripravne so brošurice:

Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Fichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Šešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Zidovske ulice 1. — Kranj: Karol Florian, knjigarna. — Jesenice: Jakob Mesar št. 101. — Trst: Lavrenčič, Piazza Caserma. — Trst Rojano: Močnik, tobakarna — Gorica: Krelbel Peter, Kapucinske ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — Reka: Ricardo Camera, Corso 16. — Nabrežina: Ivana Belovič, tobakarna.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Škakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Stanje hranil. vlog: 22 milijonov kron.

Rezervni zaklad: 780.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdigljene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

ZA VARNOST VLOG JAMČI POLEG LASTNEGA REZERVNEGA ZAKLADA MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO DAVČNO MOČJO. DA JE VARNOST VLOG POPOLNA, SVEDOČI ZLASTI TO, DA VLAGAJO V TO HRANILNICO TUDI SODIŠČA DENAR MLADOLETNIH OTROK IN VAROVANCEV. 4 26—22

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pisnene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadružne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

Novi državnozbornski volilni red.

Delniška družba zručenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52—39

priporoča svoje

izbornno pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Sodruzi, organizirajte se!